

ที่ กต ๑๒๐๒/๓๕๓

กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๔๐๐

๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง สรุปผลการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๔๒

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๑๔๔๖ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตารางติดตามผลการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๔๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เห็นชอบร่างเอกสารที่จะมีการรับรองในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๔๒ ตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอความแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนเสนอผลการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๔๒ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีรับทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) และมาตรา ๔ (๑๓) และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง อย่างไรก็ดี เรื่องดังกล่าวไม่เข้าข่ายมาตรา ๑๖๙ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เนื่องจากไม่มีกรณีที่ต้องดำเนินการโดยใช้งบประมาณหรือได้มีการตั้งงบประมาณในการดำเนินการไว้แล้วในงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งมิได้เป็นหนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

สาธารณรัฐอินโดนีเซียได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๔๒ และการประชุมระดับผู้นำอาเซียน รวมทั้งสิ้น ๖ รายการ ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ที่เมืองลาบวน บาโจ โดยนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้นายดอน ปรมัตถ์วินัย รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เข้าร่วมการประชุมในฐานะผู้แทนพิเศษ (Special Envoy)

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๔๒ มีหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการต่าง ๆ กระทรวงการต่างประเทศจึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการประชุมดังกล่าวและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาต่อไป

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ผลลัพธ์ของการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๔๒ มีหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการต่าง ๆ ที่ต้องนำไปปฏิบัติและติดตาม เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

๔. สาระสำคัญ

๔.๑ ภาพรวม

๔.๑.๑ รองนายกรัฐมนตรีฯ ได้เข้าร่วมการประชุมระดับผู้นำอาเซียน จำนวน ๖ รายการ ประกอบด้วย การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๔๒ (แบบเต็มคณะ และอย่างไม่เป็นทางการ) การหารือกับผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ ของอาเซียน ได้แก่ สัมชชารัฐสภาอาเซียน เยาวชนอาเซียน สภาที่ปรึกษาธุรกิจอาเซียน และคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยการจัดทำวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๒๕

๔.๑.๒ การประชุมครั้งนี้มีผู้นำอาเซียนเข้าร่วม ยกเว้นเมียนมา อย่างไรก็ตาม ผู้แทนเยาวชนสภาที่ปรึกษาธุรกิจ และคณะทำงานระดับสูงฯ ของเมียนมาได้เข้าร่วมการหารือกับผู้นำอาเซียน นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีติมอร์-เลสเตได้เข้าร่วมการประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์เป็นครั้งแรกด้วย

๔.๑.๓ รองนายกรัฐมนตรีฯ ได้ร่วมรับรองเอกสารผลลัพธ์การประชุมจำนวน ๑๐ ฉบับ ซึ่งสะท้อนประเด็นที่อาเซียนให้ความสำคัญในปีนี้และสอดคล้องกับหัวข้อหลักการเป็นประธานอาเซียนของอินโดนีเซีย ได้แก่ “อาเซียนเป็นศูนย์กลาง สรรค์สร้างความเจริญ” (ASEAN Matters: Epicentrum of Growth)

๔.๒ การสร้างประชาคมอาเซียน

๔.๒.๑ ที่ประชุมย้ำความมุ่งมั่นที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และผลักดันความร่วมมือที่จะช่วยคุ้มครองและส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชน ในการนี้ รองนายกรัฐมนตรีฯ ได้หยิบยกเรื่องการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน และเศรษฐกิจของภูมิภาค โดยย้ำการดำเนินการตาม ‘ยุทธศาสตร์ฟ้าใส’ ที่นายกรัฐมนตรีได้หารือกับผู้นำเมียนมา และ สปป.ลาว โดยกำลังประสานงานกับเมียนมาเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการเปลี่ยนขยะให้เป็นพลังงาน นอกจากนี้ รองนายกรัฐมนตรีฯ ย้ำความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนอาเซียนในประเทศที่สามในสถานการณ์วิกฤติ รวมทั้งความร่วมมือกับคู่เจรจาที่มีขีดความสามารถและทรัพยากรในด้านนี้

๔.๒.๒ ที่ประชุมย้ำเจตนารมณ์ในการขับเคลื่อนบูรณาการทางเศรษฐกิจผ่านการปรับปรุงและการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีที่มีอยู่รวมถึงความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) การส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล พลังงานสะอาด การพัฒนาระบบนิเวศยานยนต์ไฟฟ้า การเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน และความเข้มแข็งของห่วงโซ่อุปทานในภูมิภาค

๔.๒.๓ ที่ประชุมเห็นพ้องถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและประสิทธิภาพเชิงสถาบันของอาเซียน เพื่อให้ตอบสนองต่อความท้าทายในอนาคตได้อย่างทันที่และมีประสิทธิภาพ และรักษาบทบาทนำของอาเซียนในสถาปัตยกรรมภูมิภาค

๔.๓ ความสัมพันธ์กับภาคีภายนอก ที่ประชุมเห็นชอบการจัด (๑) การประชุมสุดยอดอาเซียน-แคนาดา เพื่อสถาปนาความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๔๓ และการประชุมสุดยอดที่เกี่ยวข้อง ในเดือนกันยายน ๒๕๖๖ (๒) การประชุมสุดยอดอาเซียน-คณะมนตรีความร่วมมือรัฐอ่าวอาหรับ (Gulf Cooperation Council: GCC) ในช่วงวันที่ ๑๖-๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๖ ที่กรุงริยาด และ (๓) การประชุมสุดยอดอาเซียน-ออสเตรเลีย สมัยพิเศษ ในวาระครบรอบ ๕๐ ปี ความสัมพันธ์ฯ ระหว่างวันที่ ๔-๗ มีนาคม ๒๕๖๗ ที่ออสเตรเลีย นอกเหนือจากการประชุมสุดยอดอาเซียน-ออสเตรเลียวาระปกติในปี ๒๕๖๗

๔.๔ มุมมองอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก (ASEAN Outlook on the Indo-Pacific: AOIP) ที่ประชุมได้แสดงความห่วงกังวลต่อความผันผวนทางภูมิรัฐศาสตร์ในบริบทของการแข่งขันระหว่างมหาอำนาจ และย้ำความจำเป็นที่ต้องรักษาความเป็นเอกภาพ ความเป็นแกนกลาง และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของอาเซียน รวมทั้งขับเคลื่อนความร่วมมือใน ๔ สาขาภายใต้ AOIP อย่างเป็นทางการ โดยอินโดนีเซียกำหนดจะจัด ASEAN Indo-Pacific Forum ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๔๓ ในเดือนกันยายน ๒๕๖๖ ในการนี้ รองนายกรัฐมนตรีฯ ได้ย้ำว่า การปรึกษาหารือและฉันทามติคือหัวใจในการดำเนินความสัมพันธ์ของอาเซียน และเรียกร้องให้ใช้ประโยชน์จากกลไกอาเซียนที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือภายใต้ AOIP เพื่อรักษาความเป็นแกนกลาง และคุณค่าของอาเซียน

๔.๕ สถานการณ์ในเมียนมา

๔.๕.๑ ผู้นำอาเซียนได้หารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ในเมียนมา และการดำเนินการตามฉันทามติ ๕ ข้อ ซึ่งการประชุมครั้งนี้แตกต่างไปจากการประชุมสุดยอดฯ ที่ผ่านมา เนื่องจากหลายประเทศ เห็นว่า การที่อาเซียนโดดเดี่ยวเมียนมาส่งผลให้ไม่มีความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ บรูไนฯ และมาเลเซียยังได้แสดงท่าทีที่ยืดหยุ่นมากขึ้นต่อการกลับมาปฏิสัมพันธ์กับเมียนมาด้วย แต่อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ยังคงมีข้อห่วงกังวลในการมีปฏิสัมพันธ์กับเมียนมา

๔.๕.๒ รองนายกรัฐมนตรีฯ ย้ำถึงความจำเป็นที่อาเซียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับเมียนมา โดยอาจดำเนินการทั้งในลักษณะที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ โดยไม่ถือว่าการมีปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวคือการรับรองสถานะของรัฐบาลทหารเมียนมา และปรับเปลี่ยนการดำเนินงานในเรื่องนี้ เนื่องจากในช่วงสองปีที่ผ่านมา มีพัฒนาการใหม่หลายประการ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ อาทิ การค้ายาเสพติด การค้าอาวุธ และการค้ามนุษย์ ซึ่งรุนแรงมากขึ้นเนื่องจากความไม่สงบในเมียนมาและได้ส่งผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ ในอาเซียนนอกเหนือจากประเทศเพื่อนบ้านของเมียนมาด้วย ในขณะเดียวกัน เมียนมาก็แสดงท่าทีเชิงบวกและยืดหยุ่นมากขึ้น เช่น การนิรโทษกรรมผู้ถูกคุมขังทางการเมือง การแสดงความพร้อมที่จะหารือกับทุกฝ่าย และแผนจะจัดการเลือกตั้งเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนโดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสิน ซึ่งถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ทางออก (Exit Strategy) ที่เป็นรูปธรรม

๔.๕.๓ รองนายกรัฐมนตรีฯ ย้ำความจำเป็นที่อาเซียนต้องใช้แนวทางที่ยืดหยุ่นและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติตามวิถีอาเซียนในการแก้ไขสถานการณ์ในเมียนมาซึ่งมีความซับซ้อน มิใช่ใช้แนวทางตามตำราหรือแนวคิดแบบตะวันตกโดยการประณามหรือโดดเดี่ยวเมียนมา รวมทั้งต้องทำความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ทั้งบริบททางประวัติศาสตร์และการเมือง นอกจากนี้ ยังได้เรียกร้องให้ทุกฝ่ายยุติการใช้ความรุนแรง และป้องกันไม่ให้เกิดการจัดส่งอาวุธและเงินทุนเข้าไปสนับสนุนกองกำลังฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้การสู้รบยืดเยื้อ และอาจขยายเป็นสงครามกลางเมืองเต็มรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาค รวมทั้งต้องแยกความขัดแย้งทางการเมืองออกจากการสู้รบด้วยกำลัง

๔.๕.๓ นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้นำอาเซียนได้ออกแถลงการณ์เกี่ยวกับการโจมตีขบวนรถของศูนย์ประสานงานอาเซียนเพื่อความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการจัดการภัยพิบัติ รวมทั้งคณะติดตามผลของอาเซียนในเมียนมา (ASEAN Leaders' Statement on the Recent Attack on a Convoy of the AHA Centre and ASEAN Monitoring Team in Myanmar) ตามข้อเสนอของรองนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อประณามการใช้ความรุนแรงโดยทุกฝ่าย รวมทั้งเพื่อแสดงให้เห็นถึงท่าทีร่วมกันของอาเซียนในเรื่องนี้และสะท้อนถึงความสามัคคีของอาเซียน เนื่องจากที่ผ่านมาอาเซียนไม่สามารถตกลงกันเกี่ยวกับการออกแถลงการณ์รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนเกี่ยวกับสถานการณ์ในเมียนมาได้ และต้องออกเป็นออกแถลงการณ์ของประธานอาเซียนแทน

๔.๖ การหารือกับผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ ของอาเซียน รองนายกรัฐมนตรีฯ ได้เข้าร่วมการหารือระหว่างผู้นำอาเซียนกับผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ สมิชชาธิรัฐสภาอาเซียน เยาวชนอาเซียน สภาที่ปรึกษาธุรกิจอาเซียน และคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยการจัดทำวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๒๕ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของอาเซียนในการให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีบทบาทในการกำหนดทิศทางและอนาคตของประชาคมอาเซียน โดยผู้นำอาเซียนได้รับฟังข้อเสนอแนะจากผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นที่อาเซียนควรให้ความสำคัญ อาทิ การพัฒนาที่ยั่งยืน การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล และการรับมือกับข่าวปลอมและข้อมูลที่ผิดทางออนไลน์ นอกจากนี้ ในการหารือกับคณะทำงานระดับสูงฯ ผู้นำอาเซียนได้รับทราบความคืบหน้าและได้ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์สำหรับการจัดทำวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนฉบับใหม่ ซึ่งจะมีระยะเวลา ๒๐ ปี จนถึง ค.ศ. ๒๐๔๕

๔.๗ การหารือทวิภาคี รองนายกรัฐมนตรีฯ ได้หารือทวิภาคีกับนายดาอูร์ มาตัง รูวัค นายกรัฐมนตรีติมอร์-เลสเต โดยนายกรัฐมนตรีติมอร์ฯ ได้แสดงความขอบคุณที่ไทยได้สนับสนุนติมอร์ฯ ในด้านต่าง ๆ เสมอมาตั้งแต่ได้รับเอกราช โดยเฉพาะการเข้าร่วมปฏิบัติการรักษาสันติภาพในติมอร์ฯ นายกรัฐมนตรีติมอร์ฯ ย้ำว่า ติมอร์ฯ มุ่งมั่นที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนอย่างเต็มตัว และจะดำเนินการอย่างเต็มที่เพื่อ

ปฏิบัติตามแผนงานสำหรับการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนของติมอร์ฯ ในการนี้ รองนายกรัฐมนตรีฯ แสดงความพร้อมที่จะร่วมมือและให้การสนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถแก่ติมอร์ฯ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน รองนายกรัฐมนตรีฯ ยังได้ใช้โอกาสนี้ขอรับการสนับสนุนจากติมอร์ฯ สำหรับการสมัครเป็นเจ้าภาพการจัดงานเอ็กซ์โปวาระพิเศษปี ค.ศ. ๒๐๒๘ ของจังหวัดภูเก็ต

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งใด ๆ

-

๖. ผลกระทบ

-

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

-

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

-

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

-

๑๐. ข้อเสนอส่วนราชการ

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนเสนอคณะรัฐมนตรี ดังนี้

๑๐.๑ รับทราบผลการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๔๒

๑๐.๒ มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการประชุมฯ ไปปฏิบัติและติดตาม

ความคืบหน้าต่อไป โดยกระทรวงการต่างประเทศได้จัดทำตารางติดตามผลการประชุมฯ พร้อมทั้งรายชื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดอน ปรมัตถ์วินัย)

รองนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมอาเซียน

กองยุทธศาสตร์และความร่วมมืออาเซียน

โทร. ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๔๓๓๑ (นางสาวพิมพ์วิไลต์ ใจสว่าง ๐๘ ๑๐๒๐ ๑๒๙๐)

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๒๑๔